

Påskeoprøret 90 år efter: Tid til forsoning og sameksistens

Det lykkedes det officielle Irland at holde Sinn Féin og The Provisional IRA helt ude af mindehøjtideligheden for Påskeoprøret. Det blev et bevis på, at patriotisme ikke behøves at være lig med ekstremisme.

Dublin, påsken 1916:

En gruppe irere besatte først hovedpostkontoret på O'Connell Street og efterfølgende flere bygninger i byens centrum. Dette blev gjort dels for at signalere overfor den britiske kolonimagt, at der stadig var flere irere, der ikke ville finde sig i dens tilstedeværelse, dels for at opildne en folkelig modstand mod 'de britiske undertrykkere'.

Påskeoprøret, som dette hændelsesforløb siden hen skulle blive kaldt, blev ført an af en gruppe intellektuelle idealister, deriblandt Pádraic Pearse, James Connolly og Eamon de Valera. Efter besættelsen af hovedpostkontoret blev den irske uafhængighedserklæring læst op af Pearse.

Briterne reagerede prompte, der ankom soldater fra regimentet i Liverpool og et krigsskib fra Royal Navy blev ligeledes sendt til Dublin. Den centrale del af byen blev sønderskudt, og inden Pearse og de øvrige medsammensvorne overgav sig 6 dage senere, havde Påskeoprøret kostet 318 civile livet og over 2600 sårede. Pearse og Connolly blev sammen med andre af oprørets ledere henrettet i Kilmainhamfængslet udenfor Dublin.

De blodige begivenheder betød, at Påskeoprørets ledere for alvor blev gjort til martyrer for den irske nationalisme, der fik betydelig folkelig opbakning, hvilket gav sig udslag i, at både Sinn Féin og IRA oplevede en kolossal fremgang i de efterfølgende år. Kravet om "Home Rule" voksede. Dette kom dog først til at ske i 1922 med dannelsen af Fristaten Irland, samtidig med at Nordirland blev britisk. Denne deling blev grobunden for en konflikt, som stadig er uhyre nærværende på hele den grønne ø.

Dublin, påsken 2006:

Den irske Taoiseach (premierminister) Bertie Ahern nedlagde under stor pressebevågenhed en krans i Kilmainhamfængslet for at ære Påskeoprørets revolutionære. Det var den første ceremoni ud af flere, der indgik i mindehøjtideligheden for, at det var 90 år siden, Påskeoprøret udspillede sig. Senere skulle højtideligheden kulminere i en storstilet militærparade, udført af 2500 soldater fra den irske forsvarsstyrke "Óglaigh na hÉireann", og endte ud for hovedpostkontoret på O'Connell Street.

For udenforstående kunne denne måde at markere sig på sagtens opfattes som et udslag af rendyrket nationalisme og selvtilstrækkelighed. Men det var der ingenlunde tale om. Tværtimod. Under sin tale efter kransenedlæggelsen bad Ahern indtrængende befolkningen om at stræbe mod ny fremtid, hvor sameksistens skulle være et af nøgleordene: "Når vi kigger fremad, bliver vi nødt til at være åbne og rummelige, så alle irere kan leve sammen med hinanden og med vores naboer i Storbritannien på basis af venskab, respekt, ligeværdighed og fællesskab", erklærede premierministeren og fortsatte: "Og hver dag vil vi overalt fortsætte med at arbejde for fred, fremgang og for sameksistens mellem alle, med hvem vi er fælles om at dele og elske vor unikke ø".

For Ahern var det tydeligvis magtpåliggende med denne mindehøjtidelighed at demonstrere over for befolkningen og verden, at irsk patriotisme ikke kun er reserveret republikanerne. Ved at stå frem og gøre dette, har han samtidigt frabedt sig nationalisternes skingre retorik og unuancerede tilgang til, hvad det egentligt var, der skete dengang, og hvilke følger det fik.

Det er første gang i mere end tredive år, at man officielt har mindes Påskeoprøret i Irland, hvorimod både Sinn Féin og den paramilitante fløj af IRA, The Provisional IRA, som oftest har benyttet lejligheden til at agitere for deres sag og vise styrke.

Det har det uden tvivl også været meningen, at de har villet denne gang. Men i år lykkedes for det officielle Irland at køre dem ud på et sidespor. Dette kom yderlig til udtryk i Aherns udtalelser om, at "den eneste irske forsvarsstyrke er Óglaigh na hÈireann og soldaterne de ægte efterkommere af mændene fra påskeoprøret".

Forsvarsstyrken har i de seneste mange årtier deltaget i FN's fredsbevarende operationer rundt omkring i verden.

Navnet har ellers før været misbrugt af The Provisional IRA under konflikten i Nordirland. Men brugen af ordet har de moderate nu klaret at tilbageerobre.

At man fra det officielle Irland er godt i gang med at lægge en pinefuld fortid bag sig og i stedet hele helhertet søge forsoningen, skal også ses i lyset af, at den britiske ambassadør, Stewart Eldon, for første gang nogensinde var inviteret til mindehøjtideligheden.

På samme måde kan det konstateres, at arrangørernes anstrengelser for at indføre en stolt irsk nationalfølelse befriet for ekstremiteternes kvælende kræfter, blev en succes over alt forventning.

Blandt de over 100.000 irere der overværede begivenheden fra Dublins gader og stræder var humøret godt, de små papirflag blafrede i lystigt i vinden, og folket lod sig akkompagnere af tonerne fra de marcherende bands. Det var toner, der var langt lystigere end dem, de alvorfulde trommeslagere og Uilleann-pipe folk dagen forinden havde slået an, da Sinn Féin afholdte deres mindehøjtidelighed i Dublin.

Betydningen af, at lykkedes for Ahern og arrangørerne at gøre den officielle mindehøjtidelighed til en positiv folkelig oplevelse, blev opsummeret med følgende konstatering i "The Irish Independent":

"Det var en stor bedrift så overbevisende at udtrykke patriotisme og rummelighed på samme tid".